

GREGOR ŠEGEL

Cepin, dereze, les in led

Takšne in drugačne stene lahko človek premaguje tudi z orodjarjenjem, izvirno neslovensko *drytoolingom*, s cepinoma v rokah in derezami na nogah. Gregor Šegel se je v drugi polovici najstništva zapisal ultra gorskim tekom, potem pa naredil zapik in se prelevil v lednega plezalca, ki v tekmovalni različici početja kline haklja v oprimke v pretežno lesenih stenah. V britanskem Sunderlandu je po dolgih letih moške slovenske suše stal na najvišji stopnički športa, ki mu posveča pretežni del neslužbenega življenja.

Grega Kališnik

Kot otrok je živel v Mežici in Ljubljani, nekaj let po smrti očeta, za katerega je bil usoden čebelji pik, pa se je preselil v Kamnik. Takrat je bil star pet let, zdaj pa 25-letnik živi na Polzeli. Kot gimnazijec je bil Gregor zelo rad v naravi, vsak dan je tekel, najprej po deset kilometrov, nato po 20, 30 in še pred 18. letom je odtekel prvi maraton. »Začel sem bolj strukturirati treninge in v nekaj letih tekel prvo stotko,« pripoveduje. Ni maral ravnin, osredotočil se je na gorske *ultra traile*. Tudi kolesaril je in tekel v hribih, zato se je moral pozimi v hribih priučiti ustrezne tehnike.

Vpisal se je v **alpinistični** odsek v PD Ljubljana – Matica in se že zelo zgodaj seznanil z *drytoolingom*, po slovensko orodjarjenjem, gre za plezanje s cepini in derezami. Nekaj časa je tako orodjaril in tekel. Njegov zadnji resni tekaški podvig je bilo vipavskih 160 kilometrov s 7000 višinci, vse pogosteje pa je poprijel za cepin in si nataknil dereze.

Najprej se je s cepini in derezami plezalo samo v ledu, ampak nekatere smeri, poenostavljeno rečeno, so imele suhe odseke in orodjarilo se je v takšnih, mešanih smereh. Ali pa je bil dostop do želene ledene stene ali med dvema ledenima slapovima suh.

Razvijati so se začela *drytoolišča*, kjer so plezalci trenirali s cepini in derezami, »plezati je bilo mogoče tudi **polet** ali v dežju, ko je **športno plezanje** odpadlo«. Z naraščajočo težavnostjo orodjarjenja se je porodila tekmovalnost.

Tekme in odprave

Izvirno ledno plezanje in *drytooling* gresta z roko v roki. »Začetnik se mora najprej naučiti, kaj cepin sploh je, kako se uporablja, da se ne poškoduje,« pove Šegel, naš najboljši tekmovalni ledni plezalec. V tekmovalnem pogonu, to pomeni v evropskem pokalu v lednem plezanju, je bil prvič pred tremi sezonami. Vsak dan je treniral na steni v Domžalah, da bi se meril mednarodno, pa sta ga nagovorila tekmovalka Maja Šuštar Habjan in njen mož, **alpinist** in gorski vodnik Miha Habjan.

Bil je koronski čas in Gregor se je leta 2020 udeležil svoje prve **alpinistične** odprave v Maroko. »Plezali smo relativno težke dolge športnoplezalne smeri, mesec po vrnitvi pa sem šel že v Patagonijo,« pripoveduje. Udeležence odprave so določili na izbirnih taborih, vodila sta jo Luka Lindič in Luka Krajnc. Novembra lani je bil Šegel v Himalaji, vodja odprave je bil Luka Stražar, »jaz sem bil v navezi z Markom Prezljem«, saj veste, to je edini dobitnik štirih zlatih cepinov doslej, ima 58 let. Njun glavni cilj je bil indijski sedem-tisočak Mukut Parbat, natančneje še nepreplezana jugovzhodna stena. Vrh je na meji med Indijo in Tibetom, cilj druge naveze pa je bila nova smer v gori Kamet. »Obe gori sta zelo pomembni, Kamet je izzivalcem prisluzil že dva zlata cepina,« razloži. Nobeni naši navezi ni uspelo, kar moraš, je jasen Gregor, če greš v Himalajo, vzeti v zakup, »večina možnosti je proti tebi«.

Razlika med Patagonijo in Himalajo? »Patagonija je relativno nizka in imeti moraš več ciljev. V eni smeri bo lahko vse čisto zaledenelo, tja greš z bolj odpr-

to glavo. Z Blažem Karnerjem sva splezala Italijansko smer v Aguja Saint Exupery in Pilar Goretta, glavni steber Fitz Roya.« V Himalaji so gore višje, »potrebuješ precej več opreme, v pripravi moraš preplezati čim več dolgih smeri, biti v čim boljši splošni kondiciji, ni pa tako bistvena športnoplezalna pripravljenost«. Za Patagonijo, poslušam, moraš pa čim več **športno plezati** in plezati v granitu, da se navadiš na skalo, obvladati moraš gvozdjenje s pestmi ... »Blíže imaš do doline, do naselij, v Himalaji pa prideš do baznega tabora, čakaš na lepo vreme, moraš se aklimatizirati, potrebuješ nosače, veliko je papirologije.«

Ledno brez ledu

Vrneva se k tekmovalnemu lednemu plezanju. Se dogaja na z ledom oblitih umetnih tvorbah, stolpičih? »Tekmovalno ledno plezanje sploh ne potrebuje ledu. Stena je vsa obdana z lesom, v katerega se zatikajo dereze, za cepine pa se uporabljajo posebni oprimki.« Vsak oprimek cepin drži samo v določeno smer, pod določenim kotom. Oprimki so lahko kovinski, plastični ali kamniti, cepina pa v leseno steno ne smeš zabiti, razen v del, kjer je to dovoljeno. Pretežno pa hakljaš. V tekmovalni steni je lahko led, ni prepovedan. Če je led, gre večinoma za zaledenele umetne tvorbe, so pa izjeme, v Kanadi je tekmovališče naravno. Kajpak ledeno, samo na vrhu je umetni podaljšek. Sam led ne ponuja zadostne težavnosti, »težko narediš ledeni previs, streho«.

Torej je ledno plezanje brez poimeovalnega bistva? Na neki način, »ker samo umetna stena vsem tekmovalcem ponuja enake možnosti. V ledu bi imel zadnji nastopajoči že skopane luknje in bi bilo zanj prelahko. Poleg tega so tekmovalne stene na vrhu previsne, visoke pa so ponavadi okoli 20 metrov.« Tekmovalna sezona se vije od novembra do marca, zadnja tekma je bila minuli vikend v Domžalah, »kjer bi težko led naredili«. Gregor je postal državni prvak.

S cepini v rokah in derezami na nogah stene pravzaprav ne čutiš, vsaj ne neposredno. Mar z orodjem izgubiš stik s steno? »Ko tekmovalno ledno plezanje dolgo treniraš, dejansko s cepinom steno čutiš, postane podaljšek tvojega telesa. Čutiš, kaj plezaš, smeri so tehnične,

če stene ne bi čutil, če česa ne bi naredil pravilno, bi zdrsnil.«

Poleg derez, tudi te so posebne, in cepinov so obvezni dolgi rokavi, rokavice in seveda čelada. Ne nazadnje je to zimski šport, ki se večinoma dogaja zunaj, na Finskem je bilo lani na tekmi minus 25 stopinj. Rokavice so nujne tudi kot zaščita, če se kresneš s cepinom. Gibi so v primerjavi s športnim plezanjem »daljši, bolj dinamični, pri lednem plezanju so skoki ogromni, tudi večmetski«. Plezalci se med plezanjem varujejo.

Težavno, hitro

Lednotekmovalne discipline? Težavnost, to je jasno, in hitrost. Ta poteka izključno na vertikalnem ledu višine približno petnajst metrov. Hitrostni cepin je poseben, krajši, imenuje se *ice fit*, pri tem plezanju pa se dejansko teče navpik. A v Sloveniji, pove Gregor, za ledno hitrostno plezanje nimamo infrastrukture.

Tekmovalno ledno plezanje na umetnih stenah ima svojo logično sorodnico, plezanje v naravnem ledu. »Tekmovalci seveda radi plezamo tudi v naravi. Plezamo led, slapove, kombinirane smeri, naš cilj pa je splezati čim težjo *drytooling* smer, za to imamo čas po koncu tekmovalnj.«

Ko enkrat dosežeš tekmovalno vrhunskost, naravni slap plezalcem ne pomeni pretirane fizične težave, mentalno pa še vedno lahko. »Ful uživam pri plezanju slapov v naravi, a kar se tiče življenjskega sloga, imam rad tudi tekmovalne izzive, čeravno mi v samem alpinizmu tekmovalni duh ne ustreza.«

Med tekmovalnim ritmom Gregor trenira na domači steni, »dva- do trikrat na teden, vsaj enkrat greva s punco, športno plezalko Rebeko Kamin, na športno plezanje, jaz tudi v fitnes«. En dan je namenjen raztezanju in regeneraciji. In če morajo biti pri športnem plezanju blazno močni prsti, je pri ledni sestrični podobno, »prsti morajo biti močni, a na drugačen način, močni morajo biti celotni prsti, prijem«.

Rekel bi, da Gregor Šegel ve, kaj govori. Pred kratkim je namreč zmagal na zadnji tekmi celinskega pokala v tekmovalnem lednem plezanju v Sunderlandu v Veliki Britaniji in prvič stopil na zmagovalni oder. Že vso lansko in letošnjo sezono, pravi, se je kakovostno dvigal, upal na stopničke, a vanje ni bil prepričan, »sem pa v Britaniji res dobro plezal in se na neki način presenetil«.

V kvalifikacijah morajo tekmovalci preplezati dve smeri, obe štejeta. Osem jih gre v finale, kjer imajo za oglede na voljo osem minut, pod steno med ogledom lahko med seboj komunicirajo.

Inovacijski ideal

V tekmovalno ledno plezanje »vsi ogromno vlagamo, nihče ni profesionalec. Zaposlen sem v MPI reciklaža, recikliramo stare, izrabljene akumulatorske baterije, sem magister materialov in metalurgije.« Bi pustil službo, da bi poklicno orodjaril? »O tem bi moral precej razmisliti, poklicno delo me tudi izpolnjuje, všeč mi je, da počnem še kaj drugega kot športam.« Idealno pa bi bilo, če bi lahko v svojem športu na področju tehnologije delal inovacije.

Gregor se je povezal s Petrom Slatnarjem, izjemnim inovatorskim proizvajalcem smučarskoskakaških vezi in skakalnih smuči, »saj so vedno možne tehnične izboljšave«, pri svojem športu jih Šegel vidi pri cepinih. Ti so iz aluminija ali karbona, tekmovalni se med seboj zelo razlikujejo. »Izrisal sem obliko cepinov, tako za težavnost kot hitrost, in poiskal Slatnarja. Skupaj smo izdelali cepin za hitrost, porodile so se nove ideje in smo v fazi širšega razmišljanja o klinah za težavnostno plezanje, v prihodnosti morda za celoten cepin ... Bomo videli.«

Ko je Rusija napadla Ukrajino, se ni več dalo dobiti klin, vrhnjih kovinskih delov cepinov. Rusi so v proizvodnji klin glavni in poleg Južnih Korejcev, Američanov, Švicarjev, Francozov in Britancev zelo močni v tem športu.

»Mere in debelina cepina so standardizirane. Zelo pomemben je doseg cepina, teža tako in tako, a ne glede na dizajn, ki ga ustvariš, vedno nekaj izgubiš,« pojasni Šegel in opozori tudi na dolžino ročaja; nekateri omogočajo enojni, drugi dvojni preprijem. »Med preprijemanjem da tekmovalec cepin v usta, to je standardna poteza. Cepin lahko med plezanjem primeš tudi na vrhu, na klini, a te ne bo držal.« Ročni rekvizit je sestavljen iz ročaja, glavne osi in kline. Klin je več tipov, »menjamo jih, razlikujejo se po obliki, dosegu, orientaciji, pod kakšnim kotom se boš lotil oprimka«.

Sklenimo ozko športno. Tekem kontinentalnega pokala je sedem, petih se morajo udeležiti. Skupno je bil Gregor letos v pokalu šesti. »Imamo še eno ali več državnih tekem in SHS-pokalov.« SHS, prav slišim? »Ja, to je slovensko-hrvaško-srbski pokal, tekma z dolgo tradicijo.«

Do lani je od naših v celinskem pokalu tekmovala Maja Šuštar Habjan, osvajala je tudi stopničke, »na tekme sva lani hodila jaz in Marko Guna, letos tudi njegov brat Miha«.

Gregorjev Sunderland je največji uspeh slovenskih tekmovalnih lednih plezalcev od časov Janeza Svovljšaka, redne-

ga finalista in leta 2016 tudi zmagovalca tekme svetovnega pokala in evropskega prvenstva.

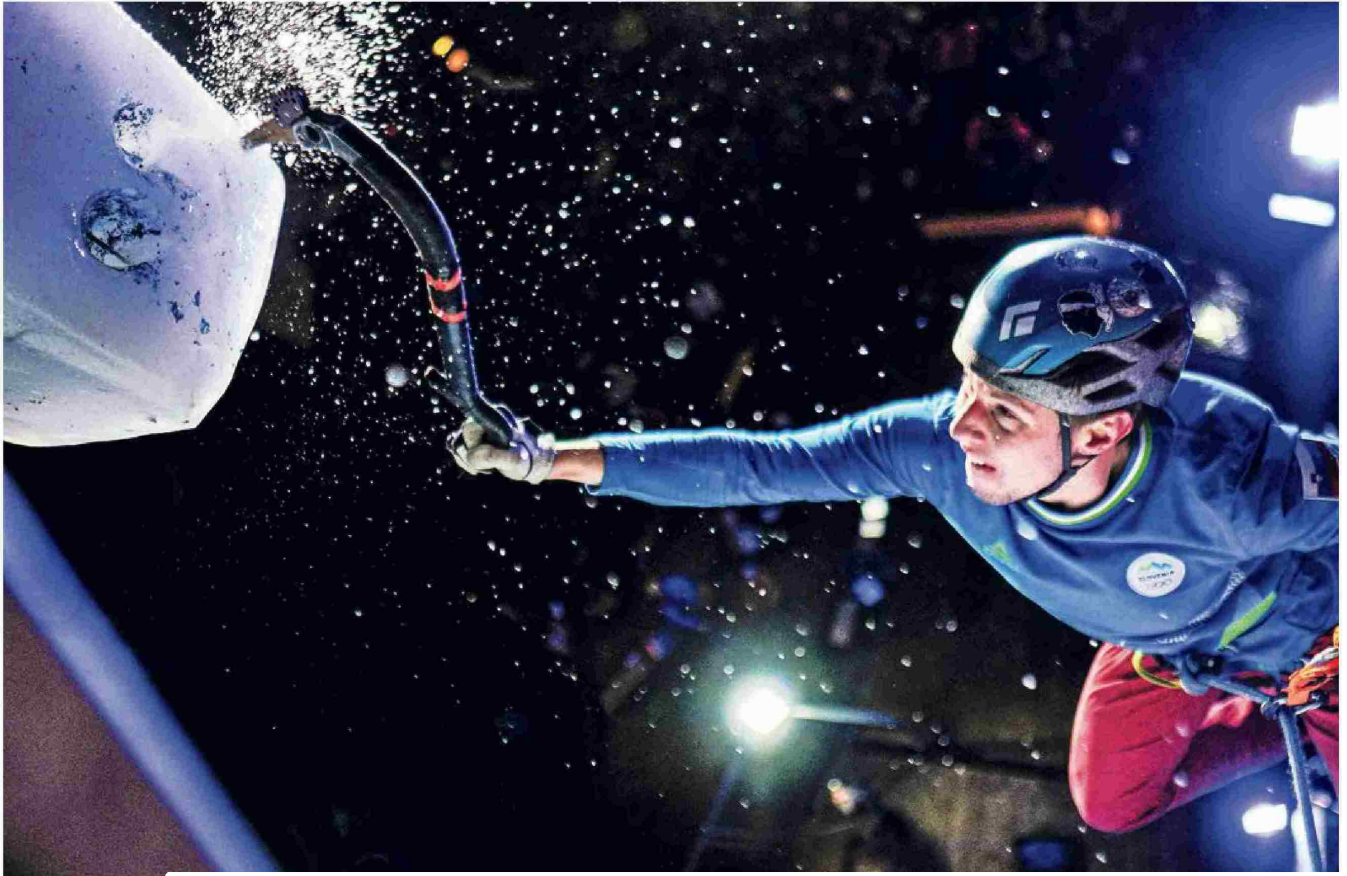
S cepinom steno čutiš, postane podaljšek tvojega telesa. Čutiš, kaj plezaš, smeri so tehnične, če stene ne bi čutil, če česa ne bi naredil pravilno, bi zdrsnil.

Samo umetna stena vsem tekmovalcem ponuja enake možnosti. V ledu bi imel zadnji nastopajoči že skopane luknje in bi bilo zanj prelahko.

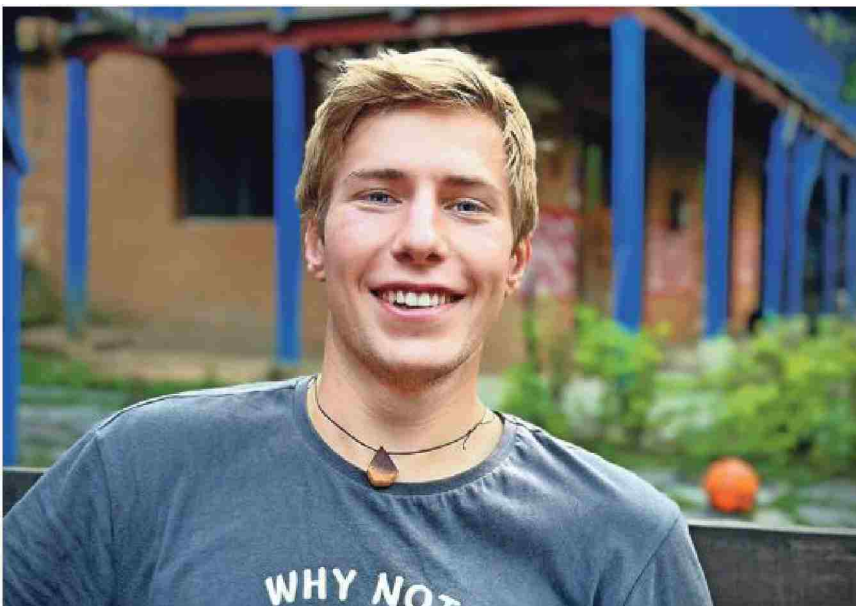

Na kontinentalnem pokalu v Brnu FOTO ROBERT HENDRIKSEN

Finalni skok v
Utrechtu FOTO RO-
BERT HENDRIKSEN

Gregor v objektivu Marka Prezlja – zakaj pa ne? FOTO MARKO PREZELJ